

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Казахський національний університет імені аль-Фарабі
Texas A&M University-commerce (USA)

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Збірник наукових статей за матеріалами XIV Міжнародної
науково-практичної конференції
10 жовтня 2019 р.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЯЗЫКОВОЙ ПОДГОТОВКИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ

Сборник научных статей по материалам XIV Международной
научно-практической конференции
10 октября 2019 г.

Харків
2019

успішність їх навчальної діяльності, а також позитивно впливає на конкурентоспроможність українських університетів на міжнародному ринку освіти.

Література:

1. Иванова Н.Л., Мнацаканян И. А. Межкультурная адаптация студентов. *Вопросы психологии*. 2006. № 5. С. 90–100.
2. Рягузова Е.В. Методологическая рамка для исследования адаптации иностранных студентов. *Социально-психологическая адаптация мигрантов в современном мире : материалы IV Междунар. науч.-практ. конф.* Москва: Изд-во «Перо», 2018. С. 320 – 328.
3. Таирова А.В. Проблемы адаптации к обучению студентов из КНР. *Materiály XI mezinárodní vědecko-praktické konference «Efektivní nástroje moderních věd – 2015»*. Díl 13. Pedagogika.:Praha. Publishing House «Education and Science» s.r.o.- 2015. С. 28-31.

**Адаптація іноземних студентів до освітнього середовища
закладу вищої освіти**

Омельницька Л.В.

викладач кафедри мовної підготовки

Запорізький державний медичний університет

м. Запоріжжя, Україна

e-mail: luda.om11@gmail.com

Сучасний український соціум – надзвичайно цікаве з погляду соціологічного аналізу явище, оскільки перебуває у стані трансформації індустріального суспільства в постіндустріальне та позначений рисами модернізації суспільних відносин, продуктивних сил і характеру зайнятості.

У сучасному нестримно змінюваному світі все більше молоді не лише подорожує, а й їде на навчання в інші країни, Україна не є винятком. Наша країна є досить популярною для навчання іноземців, тому з кожним роком усе більше студентів надає перевагу саме українським закладам вищої освіти.

Традиційне суспільство, що культурно пов'язане ще з більш архаїчним соціумом, демонструє суттєві обмеження для іноземців щодо виявлення активності у виробничій сфері. Види професій, якими може займатися іноземець, також обмежені, а суспільно-психологічний стереотип характеризується тим, що значно вище цінується студент, що отримав освіту у власній країні, ніж у нашій.

Так склалося, що ще у давній історії суспільствознавства завжди була

тенденція до пошуку механізмів адаптації. Україна потрапила в ситуацію, коли продовження модернізації повинно супроводжуватися побудовою постіндустріального суспільства. Дуже негативно на загальній ситуації в українському суспільстві позначилися суспільно-економічні потрясіння зокрема першої половини 1990-х рр.; економічна криза початку 2000-х рр. та наслідки військового конфлікту, який триває до сьогодні. У результаті загальносвітові тенденції розвитку накладаються на специфічні проблеми перехідного суспільства.

Для багатьох іноземців Україна дає досить великі можливості не лише для навчання, а й для подальшого професійного розвитку. Таким чином, пропозиції навчання в українських навчальних закладах є досить привабливими, але для того, щоб іноземний абітурієнт упевнено навчався у вищому навчальному закладі йому потрібна багатопрофільна адаптація.

У зв'язку з тим, що експорт освітніх послуг наразі є найбільш пріоритетним напрямом розвитку вищої професійної освіти, актуальним є розробка нових педагогічних технологій та підходів до організації навчального процесу з іноземними студентами, а також обмін досвідом у реалізації цього напрямку. Не менш важливими є питання адаптації, інтеграції, пристосування та інтеріюзації іноземців в українському освітньому середовищі.

У зв'язку з дослідженням адаптації іноземних студентів впливає поняття інтернаціоналізації освіти. Інтернаціоналізація освіти є однією з найбільш характерних особливостей розвитку освіти у світі на початку XXI століття, чому сприяють поглиблення процесів політичної та економічної інтеграції, зниження військового протистояння, розвиток глобальних систем телекомунікацій і інші фактори. Важливим елементом інтернаціоналізації освіти є мобільність студентів і викладачів, що здійснюється в рамках транс'європейських освітніх програм, двосторонніх договорів між державами про співробітництво у сфері освіти, науки і культури, міжуніверситетських угод про академічні обміни.

Створення сприятливих умов для прискорення адаптації іноземців в Україні і, в першу чергу, для значного збільшення контингенту іноземних студентів в українських вищих навчальних закладах є одним з пріоритетних напрямів міжнародної діяльності українських університетів. Робота в цьому напрямі дасть змогу значно збільшити позабюджетні джерела фінансування і самофінансування українських університетів, зберегти викладацькі кадри, заохотити додаткові валютні кошти для розвитку освітніх процесів.

Специфіка професійної освіти іноземних студентів-медиків у полікультурному середовищі українського закладу вищої освіти стає зрозумілою при вивченні особливостей підготовки українських і іноземних студентів, які визначають педагогічні напрями формування професійної компетенції, методологічні підходи та освітні технології. Опора на «діалог культур» та етнокультурний компонент є методичним принципом, що лежить в основі навчання іноземних студентів в умовах нової для них україномовної культури.

У країні є всі необхідні передумови для прискорення адаптації та пристосування іноземних студентів. Десятки і сотні випускників-іноземців українських університетів відіграють значну роль у політичному, соціальному, економічному житті своїх країн, що є своєрідним індикатором успішності української освіти як на міжнародному, так і на внутрішньому ринку українських освітніх послуг.

У результаті аналізу науково-методичної та навчальної літератури, вивчення сучасного досвіду професійної підготовки іноземних студентів в українських медичних вищих навчальних закладах було виявлено ряд суперечностей: 1) між об'єктивно мінливим змістом освіти, що визначає новий культурно-освітній простір, і освітнім процесом, який стримує розвиток студентів; 2) між об'єктивно існуючою потребою сучасної вищої школи в оновленні технологій навчання і низьким рівнем педагогічної активності у залученні інноваційних технологій і форм педагогічної діяльності у практиці,

що перешкоджає ефективному зростанню професійної компетенції іноземних студентів; 3) між творчою природою навчального процесу і невеликою кількістю спеціальних підручників для іноземних студентів медичних спеціальностей.

Останнім часом перед українською вищою школою постало найскладніше питання: про її реальне місце і роль на міжнародному ринку освітніх послуг; про використання наявного або створенні нового інструментарію його вивчення; про фактичну державну роль у розвитку експорту освітніх послуг.

Таким чином, можна з упевненістю стверджувати, що підвищена увага до теоретичних та практичних аспектів організації та врегулювання процесу адаптації та інтеграції іноземних студентів зумовлена, такими причинами:

- привабливість вищого навчального закладу для іноземних громадян природно веде до підвищення його міжнародного статусу, розширення міжнародних зв'язків;
- іноземні студенти є своєрідним гарантом стабільності економічного стану університету;
- соціум в особі українських студентів та викладачів бере участь у інтеркультурних соціальних процесах, набуваючи при цьому деяку національну толерантність.

Таким чином, ці та інші причини зумовлюють значний та нестримно зростаючий інтерес до адаптації та інтеграції іноземних студентів у освітнє середовище вищого навчального закладу.

Спираючись на вивчену літературу можна зробити висновок, що адаптація є не лише оптимізацією функціонування, а й підтримкою збалансованості у середовищі. Процес адаптації є необхідним, коли у середовищі настають значні зміни, що забезпечує формування нового стану особистості та дає змогу отримати максимальну ефективність поведінки та поведінкових реакцій. Оскільки особистість постійно змінюється, процес

адаптації повинен бути таким же динамічним. Як правило, іноземний студент проводить досить довгий час в Україні, а тому протягом усього перебування повинен здійснюватися процес адаптації. Найбільш значущою є соціокультурна адаптація, а також пристосування до нових кліматичних умов, часу, освітньої системи, нової мови спілкування та культури нової для іноземців країни.

Література:

1. Андреева Д.А. Проблема адаптации студента // Молодежь и образование. – М., 1972.
2. Буракова К.В. Аналіз вагомих складових адаптації іноземних студентів до навчання у вищих навчальних закладах України на початковому етапі // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2010. – № 7 (194). – С. 48–53.
3. Краснов Ю.М. Економічна стратегія зайнятості / Ю.М. Краснов. – К. : Знання України, 2001. – 213 с.
4. Медико-биологические, культурологические и психолого-педагогические аспекты адаптации зарубежных студентов. Тезисы докладов Всерос. конф. Волгоград, 15-18 сент. 1997 г.-Волгоград : Перемена, 1997. – С. 271 с.
5. Міграційні процеси в Україні: сучасний стан і перспективи / за ред. О.В. Позняка. – Умань, 2007. – 276 с.
6. Пачковський Ю.Ф. Адаптивні можливості молоді до умов ринкового середовища // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: збірник наукових праць. – Х. : Видавничий центр Харківського нац. університету ім. В.Н. Каразіна. – 2001. – С. 477–480.
7. Погода Т.А. Міжетнічні відносини у студентському середовищі // Міграційна політика та етнічні проблеми. – 2010. – С. 95.
8. Титаренко М.Т. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. – К. : Либідь, 2003. – 376 с.

Про мотивацію до навчання «Економічної і соціальної географії світу» слухачів підготовчого відділення

Свинаренко Н.О.

*к.і.н., доцент кафедри українознавства і мовної підготовки іноземних громадян
Харківський національний економічний університет імені С.Кузнеця
м. Харків, Україна
e-mail: nsvinarenko2@gmail.com*

Мотивація у навчанні будь-чого має величезне значення. Те ж саме можна сказати і про навчання іноземних студентів російською мовою у вітчизняних вищих навчальних закладах. Як відомо, мізерна кількість сучасних іноземних студентів приїздить на навчання у Харків зі свідомою метою опанувати російську мову, реалізувати себе, отримавши ступінь бакалавра (чи магістра), можливість мати іноземне стажування чи отримати подвійний диплом та бажання повернутися на батьківщину працювати. Сучасні міжнародні відносини

<i>Гутникова Т. Ю.</i> Методы нейролингвистического программирования в преподавании русского языка как иностранного	215
<i>Долгопол О. О., Кір'янова О. В.</i> Упровадження елементів проблемного навчання на заняттях з української мови як іноземної	220
<i>Іванова Т.А.</i> Инновации в обучении студентов-иностранцев	225
<i>Ісаєва В.І.</i> Реалізація компетентнісного підходу в навчанні іноземної мови студентів різних спеціальностей	230
<i>Кутя О.А.</i> Использование социальных сетей в образовательном процессе в заведениях высшего образования Украины (на примере группы в Facebook)	235
<i>Малихіна Ю.О.</i> Вивчення краєзнавчого матеріалу на уроках з української мови як іноземної	239
<i>Полянська І. В., Чернявська С. М.</i> Нетривіальна інтерпретація інноваційності в комунікативно-інтенційній моделі (KIM) як новій біобалансованій еволюційній освіті (НБЕО)	244
<i>Приходько С.О.</i> Інтерактивні технології у навчанні іноземної мови студентів ЗВО	250
<i>Сентябова А.В.</i> К вопросу о методе проектов в практике преподавания РКИ	255
<i>Скидан Я.А.</i> Інноваційні технології у навчанні іноземних студентів	259
<i>Соїна І.Ю.</i> Особливості мультимедійної стратегії в сучасній системі освіти	261
<i>Сулятицкий А.В.</i> Визуальное представление знаний с использованием современных информационно-телекоммуникационных технологий как необходимая составляющая интенсификации процесса обучения в ЗВО	263
<i>Шленьова М.Г.</i> Effective methods of study Ukrainian as a foreign language	269
<i>Шумарина Т.Ф.</i> Приемы преподавания колоративной лексики в иностранной филологической аудитории высшего этапа: лингвостилистический и методический аспекты	272

СЕКЦІЯ 3. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ: ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ЗВО

<i>Андрєєва О.Ю.</i> Психолого-педагогічні засади організації навчального процесу: питання адаптації	277
<i>Богиня Л.В.</i> Педагогічні технології навчання та виховання як складова соціокультурної адаптації іноземних громадян	281
<i>Бондаренко Л.М.</i> Проблеми мобільності та соціалізації іноземних студентів при входженні в навчальний процес в Україні	286
<i>Дьолог О.С.</i> Комунікативна поведінка викладача на заняттях з української мови як іноземної	289
<i>Михлова Светлана</i> Оценка работы преподавателя студентами	294
<i>Моргунова Н.С.</i> Міжкультурна адаптація іноземних студентів у процесі навчання у закладах вищої освіти України	298
<i>Омельницька Л.В.</i> Адаптація іноземних студентів до освітнього середовища закладу вищої освіти	303
<i>Свинаренко Н.О.</i> Про мотивацію до навчання «Економічної і соціальної географії світу» слухачів підготовчого відділення	307
<i>Семененко І.Є.</i> Міжпредметна координація як чинник якості професійної комунікативної компетентності іноземних студентів	311
<i>Синявина Л.В., Филянина Н.Н., Долгая Е.А.</i> Развитие лидерских качеств будущих специалистов	315
<i>Скидан М.С.</i> Мовні ігри як засіб адаптації іноземних здобувачів освіти	320
<i>Уварова Т.Ю., Приходько А.М.</i> Можливі шляхи успішної самореалізації іноземних студентів у позааудиторній діяльності	323